

3. 6. 2009

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K povinnosti odůvodnit usnesení o nařízení předběžného opatření

Rozhodnutím ze dne 15. 1. 2009 vydaným pod sp. zn. IV. ÚS 1554/08 Ústavní soud negoval do té doby závazné stanovisko občanskoprávního a obchodněprávního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2007, dle kterého platilo, že usnesení o nařízení předběžných opatření nemusí obsahovat odůvodnění. Ústavní soud v předmětné věci uzavřel, že tím, že usnesení o vydání předběžného opatření nebylo odůvodněno, došlo k porušení práva stěžovatelky na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Ústavní soud dodal, že ve smyslu článku 89 odst. 2 Ústavy je závěr tohoto rozhodnutí závazný pro všechny orgány a osoby. Uzavřel, že na protiústavnosti neodůvodněných usnesení o vydání předběžného opatření nemůže ničeho změnit ani to, že soudy vycházely (vychází) ze zmiňovaného stanoviska kolegia Nejvyššího soudu.

Překonané stanovisko Nejvyššího soudu

Příčina zcela odlišných názorů kolegia Nejvyššího soudu a Ústavního soudu na otázku odůvodnění usnesení o vydání předběžného opatření spočívá především v rozdílném výkladu ustanovení § 169 odst. 2 OSŘ ve znění účinném v době jejich rozhodování. Dle tohoto ustanovení platilo, že písemné vyhotovení usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu jemuž nikdo neodporoval, nemusí obsahovat odůvodnění.

Nejvyšší soud vyšel ve své argumentaci z toho, že o návrhu na vydání předběžného opatření rozhoduje soud bez slyšení účastníků. Ostatní účastníci tak nemohou návrhu před vydáním rozhodnutí odporovat. Dle názoru Nejvyššího soudu není právně relevantní, z jakého konkrétního důvodu účastník řízení návrhu neodporoval, tedy ani to, že účastník vůbec neměl možnost svůj odpor proti návrhu vyjádřit.

Argumentace Ústavního soudu

Ústavní soud oproti tomu zaujal názor, že spojení "usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval" je třeba vykládat tak, že jde o usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu, jemuž nikdo neodporoval, ačkoliv mu reálně - chtěl-li by - odporovat mohl. V případě řízení o vydání předběžného opatření však odpůrce možnost odporovat návrhu nemá. Absence odůvodnění v případě nařízení předběžného opatření je tak podle Ústavního soudu nepřipustná a iracionální. Opačný výklad by byl dle názoru Ústavního soudu v rozporu se smyslem a účelem § 169 odst. 2 OSŘ, kterým je zbavit soud povinnosti odůvodnit rozhodnutí, které zřejmě nebude napadeno odvoláním, neboť s ním všichni účastníci souhlasí. Ústavní soud dodal, že ustanovení § 169 odst. 2 OSŘ je třeba chápat

jako výjimku z obecné odůvodňovací povinnosti stanovené v § 157 OSŘ a jako takovou je nutné ji vykládat restriktivně.

Ústavní soud dále zdůraznil, že absence povinnosti odůvodnit usnesení o nařízení předběžného opatření zásadně zasahuje do práva na spravedlivý proces odpůrce. Z neodůvodněného usnesení nemá odpůrce možnost zjistit, které skutečnosti považoval soud za osvědčené. Je tak pro něho obtížné připravit řádně odůvodněné odvolání. Neodůvodněné usnesení zároveň otevírá prostor pro úvahy o možné libovůli při rozhodování, ve smyslu judikatury Ústavního soudu je neodůvodněné rozhodnutí nepřezkoumatelné. Závěrem Ústavní soud konstatoval, že neodůvodňování usnesení o nařízení předběžného opatření sice sleduje legitimní cíl, kterým je urychlení řízení, zároveň ale dodal, že stručné odůvodnění, ze kterého bude patrné proč bylo návrhu vyhověno, nemůže řízení výrazně prodloužit.

Novela OSŘ účinná od 23. 1. 2009

Týden po vydání zmiňovaného rozhodnutí Ústavního soudu vstoupila v účinnost část rozsáhlé novely OSŘ provedené zákonem č. [7/2009](#) Sb., kterým bylo změněno i diskutované ustanovení § 169 odst. 2 OSŘ. V rozporu se shora citovanými závěry Ústavního soudu je v tomto ustanovení nově výslovně uvedeno, že "vyhotovení každého usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu na předběžné opatření nebo jinému návrhu, jemuž nikdo neodporoval, nemusí obsahovat odůvodnění."

Zůstává tedy otázkou, zda ve světle argumentace Ústavního soudu podporující nutnost odůvodnění usnesení o nařízení předběžného opatření nebude tato část novely Ústavním soudem v budoucnu zrušena. Tuto možnost Ústavní soud ostatně již v citovaném rozhodnutí indikoval, když řešil otázku, zda jsou splněny podmínky pro podání návrhu na zrušení ustanovení § 169 odst. 2 OSŘ v dřívějším znění plénu Ústavního soudu. V tomto případě došel k závěru, že podmínky splněny nebyly, když předmětné ustanovení bylo možno bez nutnosti jeho změny vykládat i ústavně konformním způsobem. Dodal, že návrh na zrušení tohoto ustanovení by bylo nutné podat, pokud by tato interpretace nebyla možná, například za situace, kdy by bylo usnesení, kterým se zcela vyhovuje návrhu na vydání předběžného opatření v ustanovení § 169 odst. 2 OSŘ výslovně uvedeno. Takovýto stav nastal s účinností od 23. 1. 2009.

Mgr. Zuzana Tučková,
advokátní koncipientka

[PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář](#)

Jáchymova 2
110 00 PRAHA 1

tel: +420 - 221 430 111

fax: +420 - 224 235 450

e-mail: office@prkpartners.com

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)